

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3372/2020
18.01.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула, Бранислава Босиљковића, Слађане Накић Момировић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД Београд и „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд, ради исплате накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2262/20 од 11.09.2020. године, у седници већа одржаној 18.01.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2262/20 од 11.09.2020. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П1 1277/18 од 18.06.2020. године у ставу другом, трећем, четвртном, петом, шестом, седмом, осмом, деветом, десетом и једанаестом изреке и пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2262/20 од 11.09.2020. године и предмет у укинutom делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1277/18 од 18.06.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности овог суда за одлучивање у овој правној ствари. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му на име накнаде трошкова исхране за период од 01.03.2015. до 01.09.2015. године, солидарно исплате месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд да му на име трошкова исхране за период од 01.09.2015. до 28.02.2018. године исплати месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од доспелости до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.03.2015. до 01.09.2015. године солидарно исплате месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од доспелости до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени

„Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд да му име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од септембра 2015. године закључно са фебруаром 2018. године исплати месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од доспелости до исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му на име накнаде трошкова исхране у току рада за период од марта 2015. године закључно са августом 2015. године исплате месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од доспелости до исплате. Ставом седмим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд да му на име накнаде трошкова исхране у току рада за период од септембра 2015. године закључно са фебруаром 2018. године исплати месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од доспелости до исплате. Ставом осмим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од марта 2015. године закључно са августом 2015. године солидарно исплате месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од доспелости до исплате. Ставом деветим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд да му на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од септембра 2015. године закључно са фебруаром 2018. године исплати месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од доспелости до исплате. Ставом десетим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом једанаестим изреке, обавезан је тужилац да туженом „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 1.950,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2262/20 од 11.09.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом, трећем, четвртом, петом, шестом, седмом, осмом, деветом, десетом и једанаестом изреке, а ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, ревизију је благовремено, преко пуномоћника, изјавио тужилац због погрешне примене материјалног права, а ради уједначавања актуелне судске праксе судова у Републици Србији.

Тужени нису доставили одговор на ревизију тужиоца.

У складу са одредбом члана 404. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18 – у даљем тексту: ЗПП), посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побити ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново

тумачење права. Према ставу 2. истог члана, испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије, Врховни касациони суд цени у већу од пет судија.

Врховни касациони суд сматра да су у конкретном случају испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиоца прописани одредбом члана 404. став 1. ЗПП, имајући у виду различите одлуке апелационих судова у истој правној ситуацији, што указује на потребу уједначавања судске праксе апелационих судова, због чега је и одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. ЗПП и одлучио да је ревизија тужиоца основана.

Тужилац тужбом захтева да му тужени солидарно исплате накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.03.2015. до 01.09.2015. године и да му тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период од септембра 2015. године закључно са фебруаром 2018. године. У правноснажно окончаном поступку је утврђено да је тужилац био запослен код првотуженог на неодређено време, те да је након статусних промена код првотуженог, на основу понуде за преузимање уговора о раду, са друготуженим закључио анекс уговора о раду 28.08.2015. године. Анекс уговора о раду предвиђа да запослени има право и на друга примања по основу радног односа у складу са Колективним уговором „Железнице Србије“ АД, да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа осим примања из члана 14, члана 42. став 3. тач. 4. и 5. и да се основна зарада утврђује као производ вредности једног радног часа од 66,46 динара нето, коефицијента посла 2,00 и просечног месечног фонда часова рада од 174 часа, што месечно износи 23.128,08 динара, увећана за порезе и доприносе. У спорном периоду тужени нису достављали тужиоцу обрачун зараде који у себи садржи и вредност трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Анексом Колективног уговора „Железнице Србије“, који је у примени од 08.08.2006. године, предвиђено је да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора, и да су ова примања укључена у вредност једног радног часа. У наведеном анексу није исказана висина трошкова накнаде за исхрану у току рада, нити вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев који се односи на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес налазећи да су тужиоцу тражене накнаде за исхрану у току рада и за регрес исплаћене, тако што су му урачунате приликом обрачуна зараде и утврђене кроз вредност радног часа.

Ревизијом тужиоца се основано указује на погрешну примену материјалног права у поступку пред нижестепеним судовима, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду (“Службени гласник РС”, бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Одредбом члана 2. Анекса Колективног уговора туженог („Сл. Гласник РС“, бр. 4/06) измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. Анекса измењена је и одредба члана 61, па је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за јануар-јуни 2006. године у висини 53,50 динара, а за период јули-децембар 2006. године 56,00 динара. Члан 5. став 6. Анекса прописује да је у вредност једног радног часа из ст. 1. и 2. овог члана укључена вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час. На основу овако предвиђене вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер они нису исказани у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада које могу бити веће или мање од накнада предвиђених Општим колективним уговором. При томе, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, тако што трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени у току поступка нису доставили суду одлуку о висини ових накнада. То не искључује право тужиоца на њихову исплату. Не може се прихватити закључивање нижестепених судова да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени нису изјаснили о њиховој висини, нити су износ накнаде за регрес и исхрану у току рада номинално исказали у платној листи тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду. На основу изложеног, могло би се закључити да су тужени у погледу исплате тражених накнада, законске одредбе примењивали на штету тужиоца. С обзиром на то да Анекс Колективног уговора туженог не садржи конкретне одредбе о висини спорних накнада, тужилац може потраживати накнаду у нето износима према параметрима из ранијег Колективног уговора туженог.

Како је због погрешне примене материјалног права, чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић